

BEEKDAELEN

EVALUATIERAPPORT PILOT STRAATCOACHES

Gemeente Beekdaelen

Februari t/m juli 2023

Inhoud

1	Aanleiding	3
2	Resultaten en bevindingen	7
3	Conclusie	11
	Bijlage I: lichte feiten APV en Wetboek van Strafrecht	16
1.1	APV Beekdaelen lichte feiten	16
1.2	Wetboek van Strafrecht lichte feiten	18
	Bijlage II: zware feiten APV en Wetboek van Strafrecht	19
1.3	APV Beekdaelen zware feiten	19
1.4	Wetboek van Strafrecht zware feiten	20

1 Aanleiding

Op 5 april 2022 heeft het college B&W van de gemeente Beekdaelen besloten in te stemmen met de pilot voor de inzet van straatcoaches voor de duur van 24 weken. Hiervoor werd een bedrag vrijgemaakt van €31.000. De drie hoofdargumenten om in te stemmen met de pilot waren als volgt.

1. Toename jeugdoverlast tijdens de COVID-pandemie

Zoals ook blijkt uit de onderstaande tabel, werden in de jaren 2020 en 2021 aanzienlijk meer meldingen gemaakt van met name jeugdoverlast bij de politie en gemeente ten opzichte van 2019 en 2018. Deze stijging was mede een gevolg van de lockdownmaatregelen tijdens de COVID-pandemie. Veel inwoners dienden tijdens deze periode noodgedwongen thuis te blijven en tegelijkertijd was er voor jongeren weinig tot niets te beleven. Dit had als direct gevolg dat meer jongeren ervoor kozen om elkaar op straat te ontmoeten waardoor de ervaren overlast toenam.

Thema	2021	2020	2019
Overlast jeugd (politie)	188	212	74
Overlast jeugd (gemeente)	70	111	62
Drugs/drankoverlast (politie)	74	89	53
Vernieling cq. Zaakbeschadiging (politie)	71	107	91
Afsteken vuurwerk (politie)	97	43	26
Totaal	500	562	306

2. Inwoners ontevreden over aanpak jeugdoverlast

Uit diverse gesprekken met (groepen) inwoners in 2020 en 2021, bleek dat soms het gevoel leeft dat er niets met meldingen wordt gedaan waardoor de meldingsbereidheid daalt en het vertrouwen in een adequate aanpak door gemeente en ketenpartners afneemt. Dit werd ook bevestigd in de resultaten van de enquête die in augustus 2020 is afgenomen onder 497 inwoners van Beekdaelen. 42% van de respondenten gaf daarin aan dat de gemeente niet of helemaal niet naar behoren handelt als het gaat om overlast van hangjongeren. Ook is uit de resultaten van dit onderzoek gebleken dat, van de 24 thema's, de overlast van hangjongeren op een vierde plek staat van problemen die de gemeente moet aanpakken.

3. Knelpunten bij ketenpartners 2021

In de gemeente Beekdaelen is de aanpak van jeugdoverlast geborgd binnen de drie lokale interventieteams die zijn ingedeeld in de dorpskernen die vallen onder de voormalige gemeenten Nuth, Schinnen en Onderbanken. Indien er sprake is van ernstige of structurele overlastsignalen, waaronder woonoverlast, overlast kwetsbare personen met verward gedrag en jeugdoverlast, worden deze doorgeleid naar een van de drie lokale interventieteams, waar deze

primair worden behandeld. Iedere zes weken voeren de interventieteams overleg om multidisciplinair op casusniveau te beoordelen welke problematiek voorligt, welke acties ondernomen dienen te worden en om de voortgang van deze acties te bewaken. Alle relevante actoren zijn bij dit overleg betrokken, waaronder toezicht & handhaving, openbare orde en veiligheid, wijkagent, opbouw- en jongerenwerk, dorpscoördinator, Wmo-consulent, jeugdconsulent, Zorg- en Veiligheidshuis en woningcorporaties. Iedere partner kan casuïstiek aandragen wanneer de signalen die zij ontvangen hier aanleiding toe geven. De gemeente voert regie op de te behandelen casuïstiek en monitort het proces. In de onderstaande tabel zijn de rollen per partners die een taak hebben in relatie tot jeugd(overlast) nader gespecificeerd, evenals de knelpunten in relatie tot de aanpak:

Ketenpartner	Werkdagen/tijden	Knelpunten
<p><u>Jeugd- en jongerenwerker</u>: de jeugd- en jongerenwerkers van het CMWW en Meander bieden laagdrempelig ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. De rode draad is altijd de persoonlijke vorming van de jeugd. Het jongerenwerk is gericht op het:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van talentontwikkeling; • Functioneren als rolmodel; • Helpen opbouwen van een sociaal netwerk; • Helpen aanpakken van persoonlijke of sociale problemen; • Vinden van positieve vormen van vrijetijdsbesteding; • Bevorderen van actieve participatie in de samenleving; • Het vinden van een toekomstperspectief. <p>Jongeren krijgen de kans hun talenten te ontwikkelen, waarbij de nadruk ligt op wat zij kunnen, in plaats van op wat er fout gaat. De jongerenwerkers spelen een prominente rol bij het voorkomen van problemen, zoals schooluitval, werkloosheid, overlast, uitsluiting en radicalisering. Dit doen jongerenwerkers door laagdrempelige ondersteuning te bieden en daar te zijn waar jongeren opgroeien.</p>	<p>Ma en do tot ongeveer 22:00u</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel door de week inzetbaar • Hebben nog veel andere werkzaamheden • Werken niet in de late uren • i.v.m. veiligheid bezoeken zij niet alle locaties en/of jeugdgroepen
<p><u>Boa</u>: de rol van de boa bij de aanpak van jeugdoverlast is beperkt. Zij nemen tijdens de surveillancediensten doorgaans de bekende hotspots mee en handhaven indien nodig.</p>	<p>Ma t/m vrij kantoortijden, incidenteel in avonden en/of weekenden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitstekort vanwege onderbezetting (i.v.m. langdurige uitval medewerker) • Tijdens zomervakanties minder inzetbaarheid • Hebben naast jeugdoverlast nog veel andere taken • Inzet in avonden/weekenden betekent minder uren inzet door de week

<p><u>Politie:</u> De politie probeert in eerste instantie verbinding te maken met de aanwezige jeugd en jongeren. Als de jeugd zich niet aan de regels houdt, wordt er repressief opgetreden. Het draait dan om het signaleren en registreren van de problematische jeugdgroepen en - indien zich een delict heeft voorgedaan - het opsporen en aanhouden van de betrokken jongeren. De politie monitort wekelijks de meldingen die binnkomen van jeugdigen. Deze worden gefilterd voor het Jeugd Preventie Platform (JPP, betreft een integraal casusoverleg onder voorzitterschap van het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad). Daarnaast controleren zij regelmatig de bekende overlastplekken.</p>	<p>24/7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitstekort vanwege onderbezetting • Tijdens zomervakanties minder inzetbaarheid • Jeugdoverlast is doorgaans prio 3 (dit betekent dat spoedeisende situaties zoals bijv. ongelukken te allen tijde voorrang krijgen)
---	-------------	---

Medio 2021 werd geconcludeerd dat de bestaande capaciteit voor het adequaat afhandelen van de vele overlastmeldingen en het kunnen spelen van een rol van betekenis voor inwoners niet afdoende was. Tegelijkertijd werden in de omliggende gemeenten Brunssum, Landgraaf en Heerlen, die eveneens kampten met een stevige toename aan jeugdoverlast, goede resultaten geboekt met de inzet van straatcoaches.

Wat doet een straatcoach?

De straatcoaches worden ingehuurd door de gemeente. Zij werken meestal in weekenden en avonden van ongeveer 20:00u tot 2:00u. Zij zijn voornamelijk een bruggenbouwer tussen de verschillende partners. Zij hebben géén handhavende rol. Zij zoeken net als de andere partners contact met de jeugd en proberen hun vertrouwen te winnen. Vanuit die vertrouwensbasis wordt jeugd aangesproken op hun gedrag. Op deze manier kunnen zij de jeugd laagdrempelig bereiken en wijzen op de regels die er gelden. Het gaat dan vaak om jongeren die op school niet goed meekomen of in kwetsbare thuissituaties zitten. Soms is er alcohol of drugs in het spel en gaat het om jongeren die gevoelig zijn voor de verleidingen van de criminaliteit. De straatcoaches proberen te voorkomen dat ze van kwaad tot erger gaan.

Waar sprake is van overlast, gaan de straatcoaches in gesprek met jongeren, maar ook met bewoners met als doel te zorgen dat beide groepen elkaar beter leren begrijpen. Zodat jongeren snappen dat het vervelend kan zijn wanneer je op een plein erg nadrukkelijk aanwezig bent. En zodat bewoners begrijpen dat jongeren niet altijd uit zijn om rotzooi te trappen. Voor aanvang van hun dienst leggen de coaches verbinding met de operationeel coördinator (OPCO) van de politie om eventuele werkopdrachten te bespreken en korte lijnen te houden. Na elk dienstweekend stellen zij dagrapportages op van hun bevindingen die met de gemeente worden gedeeld.

De pilot straatcoaches in Beekdaelen

De pilot straatcoaches had aanvankelijk moeten starten in juni 2022 voor de duur van 24 weken. Om moverende redenen is er echter voor gekozen om van aanbieder te wisselen, waardoor de pilot pas in februari 2023 van start is gegaan. Net als in veel sectoren zijn ook in de beveiligingssector - waar de straatcoaches onderdeel van uitmaken – loonsverhogingen doorgevoerd. Het weektarief voor de inzet van een duo straatcoaches (drie dagen maal zes uur

per persoon per dag) werd hiermee verhoogd. In overleg met de nieuwe aanbieder, On Time Security, is gekozen voor een inzet van zes uur per dag op vrijdag tot en met zondag en het tweemaal bezoeken van alle aandachtslocaties inclusief het oppakken van politiemeldingen en het opstellen van de rapportages. Dit alles had als gevolg dat de pilot uiteindelijk ‘maar’ 19 weken kon duren met de beschikbare gelden. Omdat de evaluatieperiode hierdoor maar 14 weken bedroeg vanwege te behalen deadlines, is ervoor gekozen om de pilot te verlengen tot en met 17 september 2023. De extra kosten hiervan bedroegen €22.460,- en zijn opgenomen in de 1e BURAP 2023.

Doelstellingen pilot straatcoaches

De pilot straatcoaches kende de volgende zes doelstellingen, die allen worden geëvalueerd op basis van doelbereiking:

1. Met de inzet van straatcoaches wordt een beter beeld gevormd van de jongeren en jeugdgroepen die overlast veroorzaken in de avonduren, nachtelijke uren en weekenden;
2. Risicjongeren worden in een vroeger stadium gesignaleerd en doorgeleid naar de juiste instanties;
3. Actiever op straat aanwezig te zijn op meerdere plekken en actiever te reageren op meldingen van inwoners, en daarmee ook de politie en gemeentelijke handhavers deels te ontlasten;
4. De straatcoaches leiden de jongeren daar waar mogelijk toe naar andere activiteiten;
5. Sneller zicht krijgen op gemeente overschrijdende jeugdproblematiek en verbanden tussen jongerengroepen uit de Parkstadgemeenten;
6. De gemeente ontvangt wekelijks rapportages met bevindingen die bijdragen aan probleemanalyses waarmee, indien hier noodzaak toe is, onderbouwing kan worden geleverd voor zwaardere maatregelen zoals cameratoezicht.

In het volgende hoofdstuk wordt nader ingegaan op de bevindingen en resultaten van de pilot straatcoaches van februari t/m juli 2023.

2 Resultaten en bevindingen

De straatcoaches zijn in Beekdaelen ingezet van februari tot en met medio september 2023. Vanwege de te behalen deadlines voor de raadsvergadering van 26 september 2023, zijn de maanden augustus en september buiten beschouwing gelaten in dit hoofdstuk.

De straatcoaches zijn in de eerste maanden ingezet op vrijdag, zaterdag en zondag van 20:00u tot 2:00u. Vanaf juli zijn zij gevarieerder gaan werken en ook regelmatig door de week ingezet. De straatcoaches kregen in beginsel 8 dorpskernen met 23 locaties mee in hun werkopdrachten. In onderling overleg is dit aantal later uitgebreid naar 10 dorpskernen en 33 locaties. De locaties zijn allen gebaseerd op de overlastmeldingen van de afgelopen jaren alsook de signalen vanuit inwoners, boa's, politie en de straatcoaches.

Bij aanvang van de pilot is ervoor gekozen om niet actief naar burgers te communiceren. Dit om te voorkomen dat burgers tijdelijk een dienst krijgen aangeboden waarvan nog onzeker is of deze structureel kan worden geleverd.

Met de straatcoaches is op voorhand besproken welke gedragingen van jeugdgroepen worden getolereerd en welke gedragingen niet acceptabel zijn. Daarvoor is gebruik gemaakt van het onderzoek van Bureau Beke¹, die een uitsplitsing maken van de verschillende soorten jeugdgroepen en hun gedragingen. Als aanvulling hierop wordt door sommige professionals uit de werkpraktijk nog een extra categorie genoemd: de aanspreekbare jeugdgroepen.

Hinderlijk	Overlastgevend	Crimineel
Hangt rond	Nadrukkelijker aanwezig, soms provocerend	Bestaat deels uit jongeren die op het criminele pad zijn beland
Veroorzaakt soms geluidsoverlast	Maakt zich soms schuldig aan uitschelden of intimideren omstanders	Komen vaker met politie in aanraking
Incidenteel kleine schermutselingen	Regelmatig vernielingen	Plegen meer criminaliteit voor financieel gewin i.p.v. aanzien
Incidenteel (lichte) geweldsdelicten	Deinzen niet terug voor gebruik van geweld	Feiten zijn ernstiger dan de andere twee groepen
Incidenteel vermogensmisdrijven	Niet gevoelig voor autoriteit	Deinzen niet terug voor gebruik van geweld
Is nog voldoende autoriteitsgevoelig en aanspreekbaar	Pleeft lichte vormen van criminaliteit	

Naast de bovenstaande kenmerken en gedragingen van jeugdgroepen, is tevens inzichtelijk gemaakt welke bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht en de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Beekdaelen verband houden met jeugdoverlast- en criminaliteit. Deze bepalingen zijn te lezen in bijlage 1 (lichte feiten) en bijlage 2 (zware feiten).

¹ https://bureaubeke.nl/doc/2010/Masterplan_Jeugdgroepen_informatie.pdf

Overzicht bevindingen straatcoaches per kern (februari t/m juli)

In de onderstaande tabel is een uitsplitsing gemaakt per kern. Hierbij is ervoor gekozen om de kernen te anonimiseren om stigmatisering te voorkomen. Per categorie wordt een korte uitleg gegeven van de bevindingen.

Kern	Aantal jeugdgroepen (deels uniek)	Verdachte situaties	Softdrugs	Harddrugs	Geluidsoverlast	Afval
A	26	0	10	1	1	1
B	26	0	7	0	1	0
C	65	4	9	1	5	2
D	5	0	1	0	0	0
E	60	5	20	0	6	1
F	12	2	1	0	0	2
G	1	1	0	0	0	0
H	29	2	9	0	2	3
I	2	0	1	0	0	0
J	34	4	3	0	0	12
Totaal	259	18	61	2	15	26

Aantal jeugdgroepen

In de maanden februari tot en met juli hebben de straatcoaches 259 keer een groep jongeren aangetroffen. De straatcoaches verwerken geen persoonsgegevens, waardoor niet precies kan worden aangegeven om hoeveel unieke jeugdgroepen het gaat. Naar schatting gaat het om ongeveer 60 unieke groepen jongeren, waarvan het overgrote merendeel niet structureel op een specifieke locatie rondhangt. Van nagenoeg alle jeugdgroepen en jongeren kan worden gesteld dat zij vallen onder de categorie 'aanspreekbare jeugdgroepen'.

Verdachte situaties

De straatcoaches zijn 18 keer gestuit op verdachte situaties. Dit betroffen met name (mogelijke) drugsdeals. Eenmaal geconstateerd dat sprake was van rijden onder invloed van lachgas en eenmaal is een lachgastank aangetroffen. Ook zijn de straatcoaches eenmaal gestuit op een poging tot inbraak. Tot slot is nog eenmaal hulp verleend aan een inwoner die in de berm was beland met een scootmobiel en daarbij bekneld was geraakt.

Drugsgebruik

Van de 259 contacten met jeugdgroepen is 61 keer geconstateerd dat softdrugs werd gebruikt en tweemaal harddrugs.

Geluidsoverlast

Er is in totaal 15 keer geconstateerd dat jongeren te luidruchtig waren. In deze situaties werden de jongeren hierop aangesproken door de straatcoaches en hebben ze direct gehoor gegeven aan de oproep van de straatcoaches om het volume te verminderen.

Afval

Er is in totaal 26 keer geconstateerd dat overmatig veel afval werd achtergelaten door jongeren. Ook hierop zijn de jongeren aangesproken. Op één locatie is op verzoek van jongeren een blikvanger geplaatst, waardoor het afvalprobleem nagenoeg helemaal is opgelost.

Overzicht aantal aangetroffen jeugdigen per maand

In de onderstaande tabel is weergegeven hoe vaak de locaties zijn bezocht, in hoeveel van deze bezoeken jeugdigen zijn aangetroffen en wat het percentage is indien wordt gekeken naar het aantal bezoeken in relatie tot het aantal keren dat jeugd wordt aangetroffen. In een dataset die is opgemaakt in Excel, is per dag, locatie en tijdstip tot in detail uitgewerkt of al dan niet jongeren worden aangetroffen op een locatie en wat de bijzonderheden zijn. Met dit 'overlastbeeld' hebben de gemeente en politie tot in detail inzichtelijk in wat zich per (overlast)locatie afspeelt.

Maand	Aantal bezoeken aan locaties	Aantal keren jeugd aangetroffen
Februari	470	38
Maart	564	55
April	658	60
Mei	661	44
Juni	696	37
Juli	896	30

Overlastmeldingen in relatie tot jeugdigen

In de tabel op de volgende pagina zijn alle overlastmeldingen die een relatie hebben met jeugdigen van 2019 tot en met heden weergegeven. Het jaar 2012 is hieraan toegevoegd om een vergelijking te maken met een langere periode geleden. Te zien valt dat het aantal meldingen in 2021 reeds dalende was en in 2023 tot en met juli nog eens sterk is verminderd. Indien de trend doorzet in 2023, kan worden geconcludeerd dat het aantal overlastmeldingen bijna is gehalveerd ten opzichte van 2022. Hierbij dient in acht te worden genomen dat in het eerste kwartaal van 2022 nog altijd sprake was van lockdownmaatregelen. De inschatting is dat de straatcoaches deels van invloed zijn geweest op de afname van het aantal meldingen doordat er meer preventief toezicht en controle op de naleving van wet- en regelgeving plaatsvindt. Een andere manier om het effect te meten is de Parkstadmonitor 2023², waarvan de resultaten medio 2024 worden verwacht.

Een belangrijke kanttekening bij objectieve en subjectieve cijfers ten aanzien van overlast en criminaliteit is dat de aantallen door veel verschillende factoren beïnvloed kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de meldingsbereidheid van inwoners of de plotselinge aanwezigheid van een problematische jeugdgroep.

² In de Parkstadmonitor worden inwoners uit Beekdaelen per kern bevroegd op de mate waarin zij overlast van jeugd en omwonenden ervaren in hun directe woonomgeving

Thema	2023 (t/m juli)	2023 geëxtrapoleerd	2022	2021	2020	2019	2012
Overlast jeugd (politie)	44	75	122	188	212	74	148
Overlast jeugd (gemeente)	15	26	67	70	111	62	0*
Drugs/drankoverlast (politie)	36	62	55	74	89	53	34
Vernieling cq. Zaakbeschadiging (politie)	33	57	106	71	107	91	247
Afsteken vuurwerk (politie)	3	5	74	97	43	26	0*
Totaal	131	225	424	500	562	306	429

*geen data over het jaar 2012 beschikbaar

3 Conclusie

3.1 Behalen doelstellingen

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de zes doelstellingen in combinatie met de resultaten en bevindingen uit hoofdstuk 2 een oordeel gegeven over de pilot straatcoaches. Aanvullend daarop worden een aantal kritische kanttekeningen geplaatst.

Met de inzet van straatcoaches wordt een beter beeld gevormd van de jongeren en jeugdgroepen die overlast veroorzaken in de avonden, nachtelijke uren en weekenden

Gedurende de periode waarin de straatcoaches zijn ingezet, is de informatiepositie van de gemeente en politie ten aanzien van jeugdgroepen op straat en jeugdoverlast sterk verbeterd. De dagrapportages van de straatcoaches worden wekelijks verwerkt in een dataset in Excel waardoor per kern en (overlast)locatie eenvoudig inzichtelijk kan worden gemaakt wat de actuele situatie is.

Doelstelling behaald? Ja.

Risicjongeren worden in een vroeger stadium gesignaleerd en doorgeleid naar de juiste instanties

De straatcoaches voeren (soms uitgebreide) gesprekken met jongeren die zij aantreffen. Zij bevragen de jongeren onder andere naar waar zij vandaan komen en of zij studie of werk hebben. Het hebben van studie of werk is een belangrijke factor waardoor jongeren en jeugdigen ervoor kiezen op het rechte pad te blijven. De conclusie luidt echter dat van de vele honderden jongeren die de straatcoaches inmiddels hebben gesproken, maar drie jongeren aangaven een tussenjaar te hebben van school.

Doelstelling behaald? Ja, met de kanttekening dat aanzienlijk minder risicjongeren worden gesignaleerd dan aanvankelijk werd verwacht. De vroegsignalering door o.a. straatcoaches, jeugd- en jongerenwerkers, onderwijs en hulpverlening ten aanzien van risicjongeren is echter nog een onderwerp waarin wordt geïnvesteerd de komende jaren.

Actiever op straat aanwezig te zijn op meerdere plekken en actiever te reageren op meldingen van inwoners, en daarmee ook de politie en gemeentelijke handhavers deels te ontlasten

De straatcoaches hebben vrijwel de gehele aanpak van jeugdoverlast in 2023 voor hun rekening genomen. De politie en boa's zijn hiermee voor een groot deel ontlast op dit thema.

Doelstelling behaald? Ja.

De straatcoaches leiden de jongeren daar waar mogelijk toe naar andere activiteiten

Gedurende de pilot is aan deze doelstelling nog geen aandacht besteed. Voortschrijdend inzicht wijst daarnaast uit dat deze taak beter kan worden weggezet bij het jeugd- en jongerenwerk, waarbij de straatcoaches daar waar nodig/mogelijk een verbindende rol kunnen vervullen. Ook hierbij dient in acht te worden genomen dat niet alle jeugdgroepen op straat hier trek in hebben, omdat zij simpelweg willen 'chillen' met elkaar in de openbare ruimte.

Waar de straatcoaches wel aan hebben bijgedragen, is het ophalen van input bij diverse jeugdgroepen uit Beekdaelen met wie zij goed contact hebben. Mede op basis van deze jongereninput worden in de toekomst activiteiten voor jongeren ontplooid.

Doelstelling behaald? Nee, mede doordat hier niet actief op is ingezet.

Sneller zicht krijgen op gemeente overschrijdende jeugdproblematiek en verbanden tussen jongerengroepen uit de Parkstadgemeenten

Tijdens de pilotperiode is er geen sprake geweest van gemeentegrens overschrijdende jeugdproblematiek. Er is echter wel geconstateerd dat zich incidenteel jongeren uit onder andere de gemeente Brunssum en Heerlen ophouden in Beekdaelen. Ook is geconstateerd dat jongeren zich regelmatig verplaatsen naar andere locaties in een kern of andere kernen. Doordat de straatcoaches inmiddels veel jeugdgroepen (her)kennen, weten zij al snel om welke jongeren dit gaat en kunnen zij hier snel op anticiperen.

Doelstelling behaald? Deels, met de opmerking dat zich geen gemeentegrens overschrijdende jeugdproblematiek heeft afgespeeld in Beekdaelen tijdens de (korte) pilotperiode. Verwacht wordt dat met de langdurige inzet van straatcoaches meer resultaat kan worden boekt.

De gemeente ontvangt wekelijks rapportages met bevindingen die bijdragen aan probleemanalyses waarmee, indien hier noodzaak toe is, onderbouwing kan worden geleverd voor zwaardere maatregelen zoals cameratoezicht.

Zoals reeds is aangegeven, is in de periode waarin de straatcoaches zijn ingezet, de informatiepositie van de gemeente en politie ten aanzien van jeugdgroepen op straat en jeugdoverlast sterk verbeterd. In 2023 is tot op heden geen enkele keer sprake geweest van ernstige structurele overlast of andere signalen die aanleiding geven om zwaardere bestuurlijke maatregelen zoals cameratoezicht te overwegen.

Doelstelling behaald? Ja, met de opmerking dat de problematiek in 2023 tot op heden niet dermate ernstig is geweest waardoor zwaardere maatregelen noodzakelijk waren.

3.2 Eindconclusie

Indien de behaalde resultaten van de pilot straatcoaches worden afgezet tegen de vooraf gestelde doelen, kan worden gesteld dat de pilot grotendeels succesvol is gebleken. De jeugdoverlast is op dit moment in iedere kern beheersbaar. Het is inzichtelijk waar jeugdgroepen zich ophouden en wat hun gedragingen zijn. Daarnaast is de capaciteit nu afdoende om overlastmeldingen, zeker in de zomermaanden, op een adequate manier op te pakken en af te handelen.

Bij een eventuele structurele inzet van straatcoaches in Beekdaelen, wordt actiever naar inwoners gecommuniceerd dat zij actief zijn in de gemeente. Ook wordt meer gestimuleerd dat inwoners die regelmatig overlast ervaren direct contact op kunnen nemen met de straatcoaches als zij overlast ervaren. Daarnaast is gebleken dat het in de zomervakantie wenselijk is om de straatcoaches vier dagen in plaats van drie dagen in te zetten.

3.3 Voorkeursvariant toekomstige aanpak jeugdoverlast

Naast de inzet van straatcoaches, zijn er nog meer opties om de aanpak van jeugdoverlast vorm te geven. Intern heeft uitvoerig overleg plaatsgevonden over deze opties en de mate waarin deze voldoen aan de criteria die relevant zijn voor de aanpak van jeugdoverlast op een manier die passend is bij de situatie in Beekdaelen. Deze criteria zijn onderstaand opgesomd en daar waar nodig voorzien van een uitleg.

Criteria aanpak jeugdoverlast

- Kosten
- Aantal avonden inzetbaar (incl. onregelmatigheid): de straatcoaches werken relatief veel in de avond en nacht in weekenden. Bij de inzet van een jeugdboa of jeugd- en jongerenwerker (JJW) betekent dit dat zij minder uren effectief inzetbaar zijn
- Kennis van jeugd- en straatcultuur
- Spreken de straattaal (waardoor ze sneller geaccepteerd worden door jongeren)
- Multiculturele achtergrond (waardoor makkelijker contact kan worden gelegd met meerdere doelgroepen indien nodig)
- Draagt geen handhavingsuniform (bemoeilijkt het opbouwen van een vertrouwensband)
- Flexibele inzetbaarheid: de ketenpartner kan op een dag naar keuze worden ingezet. Bijv. als de overlast zich voornamelijk in weekenden voordoet, wordt de ketenpartner op vrijdag tot en met zondag ingezet.
- Garantie op inzetbaarheid tijdens ziekte of vakantie
- Pool van meerdere medewerkers: zorgt voor minder kwetsbaarheid bij ziekte of vakantie van een medewerker
- Hebben geen WW-rechten: bij eventuele langdurige uitval van vaste medewerkers vloeien hier verplichtingen uit voort jegens werkgever, hetgeen een financieel en personeel risico oplevert
- Maken dagrapportages van bevindingen
- Beschikt reeds over contacten met jeugdigen: de huidige straatcoaches hebben gedurende een half jaar veel jeugdgroepen gesproken en een vertrouwensband opgebouwd
- Jaarlijks opzegbaar
- Is kwalitatief goed personeel voor in de markt drie onregelmatig willen werken
- Werken in duo's: i.v.m. veiligheid

Legenda

Voldoet = ✓

Onzeker = ?

Voldoet niet = X

Criteria	(Jeugd)boa	JJW	Straatcoach externe inhuur (huidige situatie)	Straatcoach in dienst gemeente
Kosten	1 fte = €70.000	1 fte = €70.000	2 x 0,5 fte = €100.000	3 x 0,5 fte = €90.000 tot €112.500
Aantal avonden inzetbaar (incl. onregelmatigheid)	4	4	3 en in zomervakantie 4	3 en in zomervakantie 4
Kennis van jeugd- en straatcultuur	✓	✓	✓	✓
Spreken de straattaal	X	?	✓	?
Multiculturele achtergrond	?	?	✓	?
Draagt geen handhavingsuniform	X	✓	✓	✓
Flexibele inzetbaarheid	X	X	✓	✓
Garantie op inzetbaarheid tijdens ziekte of vakantie	X	X	✓	X
Inzetbaar tijdens volledige zomerperiode	?	?	✓	?
Pool van meerdere medewerkers	X	X	✓	X
Hebben geen WW-rechten	X	X	✓	X
Maken dagrapportages van bevindingen	X	X	✓	✓
Beschikt reeds over contacten met jeugdigen	X	X	✓	X
Jaarlijks opzegbaar	X	X	✓	X
Is kwalitatief goed personeel voor in de markt die onregelmatig willen werken	?	?	✓	?
Werken in duo's	✓	X	✓	✓

Zoals uit de tabel blijkt, zijn de vier varianten aan de hand van een lijst met criteria gewogen en uiteindelijk is daar één voorkeursvariant uitgekomen; namelijk de inzet van straatcoaches in 2024 en 2025 op basis van externe inhuur à €100.000 per jaar (jaarlijks opzegbaar).

Doordat zich gedurende het jaar periodes kunnen voordoen waarin de jeugdoverlast beperkt is, wordt ernaar gestreefd de signalerende functie van de straatcoaches breder in te zetten dan alleen voor jeugdoverlast. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

Woonoverlast

Jaarlijks ontvangen de politie en gemeente geregeld meldingen van woonoverlast. In de meeste gevallen pakt de politie deze meldingen op, in mindere mate wordt dit gedaan door de boa's. Bij dergelijke casuïstiek is het in het kader van dossiervorming wenselijk om steekproefsgewijs observaties uit te voeren, bijvoorbeeld door langs een woning te lopen om geluidsoverlast te

constateren, of door plaats te nemen in de woning van de melder van overlast om zo proberen de overlast te constateren. De praktijk van de afgelopen jaren wijst uit dat de boa's en politie in veel gevallen deze observaties kunnen uitvoeren, maar dat de bestaande capaciteit niet in alle gevallen toereikend is. De straatcoaches kunnen zonder dat hiervoor extra scholing of training nodig is de bestaande aanpak versterken.

Overlast kwetsbare personen met verward gedrag in de openbare ruimte

In 2021 speelde in Beekdaelen een casus waarbij ernstige overlast werd veroorzaakt in de openbare ruimte door een persoon waarbij sprake was van verward gedrag. Deze specifieke casus heeft in een half jaar tijd geresulteerd in ongeveer honderd overlastmeldingen bij de politie en gemeente. Ook bij deze casussen kunnen de straatcoaches ondersteuning leveren.

Signaleren drugscriminaliteit/ondermijning

In Beekdaelen wordt met regelmaat een hennepplantage, drugslab of drugsafval aangetroffen. De grote omvang van Beekdaelen in combinatie met de lage bevolkingsdichtheid heeft als voordeel voor criminelen dat zij een relatief lage pakkans hebben in geval van een drugsdumping of het produceren van drugs in bijvoorbeeld het buitengebied. De straatcoaches kunnen aan de hand van enkele trainingen een prominente rol vervullen in het signaleren van drugscriminaliteit. Zij zijn immers veel op straat en leggen grote afstanden af in de gemeente Beekdaelen. De straatcoaches hebben in juni 2023 reeds een training gevolgd in het signaleren van mensenhandel met andere medewerkers van de gemeente Beekdaelen.

Extra toezicht bij traditionele criminaliteitsvormen

Incidenteel komt het voor dat in Beekdaelen sprake is van een inbrakengolf. In 2023 was hier in een kern sprake van en is al met succes gebruik gemaakt van extra toezicht door de straatcoaches. In diezelfde kern betrapten zij namelijk een inbreker op heterdaad. Een andere vorm van criminaliteit die zo nu en dan speelt in sommige kernen is de diefstal van dure e-bikes. Ook hier kunnen de straatcoaches een belangrijke rol vervullen door extra toezicht te houden en observaties uit te voeren.

Preventie drugsgebruik onder jongeren

Zoals ook in hoofdstuk 2 is gebleken uit de resultaten van de pilot, wordt er geregeld softdrugs gebruikt op straat. Met behulp van een specifieke training op dit thema, kan door de straatcoaches extra worden ingezet op het tegengaan van drugsgebruik onder jongeren.

Bijlage I: lichte feiten APV en Wetboek van Strafrecht

1.1 APV Beekdaelen lichte feiten

Artikel 2:41 Betreden gesloten woning of lokaal

- 1.Het is verboden een krachtens artikel 174a van de Gemeentewet gesloten woning, een niet voor publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te betreden.
- 2.Het is verboden een krachtens artikel 13b van de Opiumwet gesloten woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal, een bij die woning of dat lokaal behorend erf, een voor het publiek toegankelijk lokaal of bij dat lokaal behorend erf te betreden.
- 3.Deze verboden gelden niet voor personen wier aanwezigheid in de woning of het lokaal of een daarbij behorend erf wegens dringende reden noodzakelijk is.

Artikel 2:42 Plakken en kladden

- 1.Het is verboden een openbare plaats of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is te bekrassen of te bekladden.
- 2.Het is verboden zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op een openbare plaats of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is:
 - a. een aanplakbiljet of ander geschrift, afbeelding of aanduiding aan te plakken, te doen aanplakken, op andere wijze aan te brengen of te doen aanbrengen;
 - b. met kalk, teer of een kleur of verfstof een afbeelding, letter, cijfer of teken aan te brengen of te doen aanbrengen.
- 3.De houder van de schriftelijke toestemming is verplicht die aan een opsporingsambtenaar op diens eerste vordering terstond ter inzage af te geven.
- 4.Het verbod in het tweede lid is niet van toepassing indien gehandeld wordt krachtens wettelijk voorschrift.
- 5.Het college kan aanplakborden aanwijzen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen.
- 6.Het is verboden de in het vijfde lid genoemde aanplakborden te gebruiken voor het aanbrengen van handelsreclame.

Artikel 2:47 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen

1. Het is verboden op een openbare plaats:

- a. te klimmen of zich te bevinden op een beeld, monument, overkapping, constructie, openbare toiletgelegenheid, voertuig, hek, omheining of andere afsluiting, verkeersmeubilair of daarvoor niet bestemd straatmeubilair;
- b. zich op te houden op een wijze die voor andere gebruikers of omwonenden onnodig overlast of hinder veroorzaakt.

2. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de artikelen 424, 426bis of 431 van het Wetboek van Strafrecht of artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 2:48a Lachgasverbod

1. Het is verboden op een openbare plaats distikstofmonoxide (lachgas) recreatief als roesmiddel te gebruiken, voorbereidingen daartoe te verrichten of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen bij zich te hebben, indien dit gepaard gaat met overlast of andere gedragingen die de openbare orde verstoren, het woon- of leefklimaat nadelig beïnvloeden of anderszins hinder veroorzaken.

2. Het is verboden op een openbare plaats die deel uitmaakt van een door het college ter bescherming van de openbare orde of het woon- en leefklimaat aangewezen gebied distikstofmonoxide (lachgas) recreatief als roesmiddel te gebruiken, voorbereidingen daartoe te verrichten of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen bij zich te hebben.

3. Het college kan in het aanwijzingsbesluit het in het tweede lid bedoelde verbod beperken tot bepaalde tijden.

Artikel 2:49 Verboden gedrag bij of in gebouwen

1. Het is verboden zonder redelijk doel:

- a. Zich in een portiek of poort op te houden;
- b. In, op of tegen een raamkozijn of een drempel van een gebouw te zitten of te liggen.

2. Het is aan anderen dan bewoners of gebruikers van een flatgebouw, appartementsgebouw of een soortgelijke meergezinswoning of van een gebouw dat voor publiek toegankelijk is, verboden zich zonder een redelijk doel te bevinden in een voor gemeenschappelijk gebruik bestemde ruimte van dat gebouw.

Artikel 2:50 Hinderlijk gedrag in voor het publiek toegankelijke ruimten

Het is verboden zich zonder redelijk doel en op een voor anderen hinderlijke wijze op te houden in of op een voor het publiek toegankelijke ruimte, dan wel deze te verontreinigen of te gebruiken voor een ander doel dan waarvoor deze ruimte is bestemd. Onder deze ruimten worden in elk geval verstaan portalen, wachtlokalen voor het openbaar vervoer en rijwielstallingen.

1.2 Wetboek van Strafrecht lichte feiten

Art. 424 Sr Straatschenderij

1. Hij die op of aan de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats tegen personen of goederen enige baldadigheid pleegt waardoor gevaar of nadeel kan worden teweeggebracht, wordt, als schuldig aan straatschenderij, gestraft met geldboete van de eerste categorie.
2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van de eerste categorie worden opgelegd.

Art. 453 Sr Openbare dronkenschap

Hij die zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg bevindt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van de eerste categorie.

Art. 461 Sr Verboden toegang onbevoegden

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich op eens anders grond waarvan de toegang op een voor hem blijkbaar wijze door de rechthebbende is verboden, bevindt of daar vee laat lopen, wordt gestraft met geldboete van de eerste categorie.

Bijlage II: zware feiten APV en Wetboek van Strafrecht

1.3 APV Beekdaelen zware feiten

Artikel 2:10 Voorwerpen op of aan de weg

1. Het is toegestaan om de weg of een weggedeelte anders dan de publieke functie daarvan te gebruiken, mits aan de volgende regels wordt voldaan:

- a. het beoogd gebruik mag geen schade toebrengen aan de weg, gevaar opleveren voor de bruikbaarheid van de weg of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan, dan wel een belemmering vormen voor het doelmatig beheer en onderhoud van de weg;
- b. de overlast van de in nabijheid gelegen onroerende zaken dient zo veel mogelijk te worden voorkomen of te worden beperkt;
- c. het gebruik mag slechts plaatsvinden gedurende de daarvoor strikt benodigde tijd;
- d. het beoogd gebruik mag geen belemmering opleveren voor het verkeer en de hulpdiensten;
- e. de gebruiker is verplicht de schade die hij door zijn handelen aan gemeentelijke eigendommen of eigendommen van derden toebrengt te vergoeden en voorts dient hij alle mogelijke maatregelen te nemen om te voorkomen dat de gemeente dan wel derden ten gevolge van zijn handelen schade zullen lijden.

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor:

- a. evenementen als bedoeld in artikel 2:25;
- b. terrassen als bedoeld in artikel 2:29 lid 7;
- c. standplaatsen als bedoeld in artikel 5:18;

3. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het in het eerste lid bedoelde gebruik, voor zover dit een activiteit betreft als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder j. of onder k. van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

4. Het college kan in het belang van de openbare orde of de woon- en leefomgeving nadere regels stellen ten aanzien van terrassen, reclameborden, evenementenborden en het ophangen van spandoeken.

5. Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken, artikel 5 van de Wegenverkeerswet, of de Omgevingsverordening Limburg.

6. Het college kan ontheffing verlenen van de in het eerste lid genoemde regels.

7. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing.

Artikel 2:44 Vervoer inbrekerswerktuigen

1. Het is verboden op een openbare plaats inbrekerswerktuigen te vervoeren of bij zich te hebben.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod is niet van toepassing indien de bedoelde werktuigen niet zijn gebruikt of niet zijn bestemd om zich onrechtmatig de toegang tot een gebouw of erf te verschaffen, onrechtmatig sluitingen te openen of te verbreken, diefstal door middel van braak te vergemakkelijken of het maken van sporen te voorkomen.

Artikel 2:44a Geprepareerde voorwerpen

1. Het is verboden op de weg in de nabijheid van winkels te vervoeren of bij zich te hebben een voorwerp dat er kennelijk toe is uitgerust om het plegen van winkeldiefstal te vergemakkelijken.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod is niet van toepassing indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het in dat lid bedoelde voorwerp niet bestemd is voor de in dat lid bedoelde handelingen.

Artikel 2:74 Drugshandel op straat

Onverminderd het bepaalde in de Opiumwet is het verboden zich op een openbare plaats op te houden met het kennelijke doel om, al dan niet tegen betaling, middelen als bedoeld in de artikelen 2 of 3 van de Opiumwet of daarop gelijkende waar af te leveren, aan te bieden of te verwerven, daarbij behulpzaam te zijn of daarin te bemiddelen.

1.4 Wetboek van Strafrecht zware feiten

Art. 141 Sr Openlijke geweldpleging tegen personen of goederen

1. Zij die openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

Art. 180 Sr Wederspanningheid tegen ambtenaar

Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verlenen, wordt als schuldig aan wederspanningheid gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Art. 267 Sr Belediging ambtenaar in functie

1. De in de voorgaande artikelen van deze titel bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de belediging wordt aangedaan aan:

1°. de Koning, de echtgenoot van de Koning, de vermoedelijke opvolger van de Koning, diens echtgenoot, of de Regent;

2°. een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, met uitzondering van leden van algemeen vertegenwoordigende lichamen;

3°. een openbaar lichaam of een openbare instelling.

2. Met een ambtenaar wordt gelijkgesteld een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat die in Nederland op door het volkenrecht toegelaten wijze zijn bediening uitoefent.

Art. 285 Sr Bedreiging

1. Bedreiging met openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen of gemeen gevaar voor de verlening van diensten ontstaat, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien deze bedreiging schriftelijk en onder een bepaalde voorwaarde geschiedt, wordt ze gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

Art. 300 Sr Mishandeling

1. Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.
3. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.
4. Met mishandeling wordt gelijkgesteld opzettelijke benadeling van de gezondheid.
5. Poging tot dit misdrijf is niet strafbaar.

Art. 310 Sr Eenvoudige diefstal

Hij die enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

Art. 312 Sr Diefstal door middel van geweld

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft diefstal, voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van geweld of bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij betrapting op heter daad, aan zichzelf of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij de vlucht mogelijk te maken, hetzij het bezit van het gestolene te verzekeren.

Art. 350 Sr Vernieling

1. Hij die opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of een geldboete van de vierde categorie wordt gestraft hij die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

Art. 416 Sr Opzetheling

Art. 426 Sr Overtredingen betreffende algemene veiligheid

Art. 2 Opw Verkopen enz. van harddrugs

Art. 3 Opw Verkopen enz. van softdrugs

Art. 10 Opw Voorbereidingshandelingen verkoop harddrugs

Art. 13 WWM Dragen verboden wapens categorie I

Art. 26 WWM Dragen verboden wapens categorie II

Art. 27 WWM Dragen verboden wapens categorieën II, III en IV